

Väljaandja:	Keskkonnaminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	26.01.2009
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	26.11.2015
Avaldamismärge:	RTL 2009, 9, 104

Metsa korraldamise juhend

Vastu võetud 16.01.2009 nr 2

Määrus kehtestatakse «[Metsaseaduse](#)» § 11 lõigete 3 ja 4 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED JA EESMÄRK

§ 1. Määruse reguleerimisala

Metsa korraldamise juhend sätestab metsa kaardistamise tingimused, metsa inventeerimise eesmärgid ja meetodika, metsa majandamise viiside ja võtete kavandamise nõuded, metsa raiemahu arvestamise meetodika ja metsamajandamiskava koostamisele esitatavad nõuded.

§ 2. Metsa inventeerimise eesmärk

- (1) Metsa inventeerimise eesmärgid on:
  - 1) andmete kogumine metsade iseloomu ja seisundi ning nende paiknemise ja varude suuruse kohta;
  - 2) vajaliku alginformatsiooni kogumine metsaomaniku nõustamiseks ja metsamajandamiskava koostamiseks.

2. peatükk METSА KAARDISTAMISE TINGIMUSED

§ 3. Kaardistamisele esitatavad nõuded

- (1) Metsa kaardistamisel kasutatakse L-EST97 ristkoordinaatide süsteemi.
- (2) Metsa kaardistamine toimub mõõtkavas 1:10 000. Tööde tellija ja teostaja kokkuleppel on lubatud täiendav kaardistamine mõnes teises mõõtkavas.
- (3) Metsa kaardistamise aluseks on Eesti põhikaart ja katastriüksuse plaan.
- (4) Metsade kaardistamisel kasutatakse eraldiste piiritlemiseks, põhikaardi situatsiooni täpsustamiseks, põhikaardil puuduvate situatsioonelementide asukoha määramiseks, topograafilise situatsiooni tunnetamiseks ning välitöödel orienteerumiseks, aero- või ortofotosid.
- (5) Kaardistamise tulemusena koostatakse metsaeraldiste kaardikiht, mis sisaldab vähemalt eraldiste piire ja numbreid.

§ 4. Metsaeraldis

- (1) Metsa kaardistamise ja kirjeldamise üksus on eraldis. Eraldis on pindalalt terviklik metsaos, mis on päritolu, koosseisu, vanuse, rinnaspindala, kõrguse, ja metsakasvukohatüübi poolest kogu ulatuses piisavalt ühetaoline ühesuguste majandamisvõtete rakendamiseks. Eraldise piirid kantakse metsakaardile metsa ülepinnalise takseerimise käigus. Sarnaseid metsaosi võib käsitleda sama eraldisena, kui need on teineteisest eraldatud sihi, kraavi, tee, liini, trassi või muu kuni 25 m laiuse joonelemendiga.
- (2) Eraldise pindala alampiir on ümardatult 0,1 ha ja eraldise keskmise laiuse alampiir on 15 m.
- (3) Metsaeraldise piirid kaardistatakse 10 meetri täpsusega.

(4) Metsaeraldiste pindala arvutatakse eraldise piiripunktide koordinaatide alusel ja esitletakse metsainventeerimise andmetes hektarites kümnendkohaga, kusjuures selle pindala sisse ei kuulu eraldist läbivate rohkem kui 4 m laiuste kraavide, teede, sihtide jm joonobjektide alla jääv maa. Kokkuveoteede (algveoteede) alla jääv maa, olenemata teede laiusest, arvestatakse eraldise pindala sisse.

3. peatükk

METSA INVENTEERIMISE METOODIKA

§ 5. Metsa inventeerimine ülepinnaalse takseerimisega

(1) Metsa inventeerimine ülepinnaalse takseerimisega seisneb metsa eraldise kaardistamises, eraldisel puistu takseertunnuste määramises ning takseertunnuste ja muude käesolevas juhendis nõutud andmete põhjal eraldise takseerikirjelduse koostamises.

(2) Metsa ülepinnaalsel inventeerimisel kasutatakse silmamõõdulist takseerimist, mida täpsustatakse puude vanuse, kõrguse, rinnasdiameetri, rinnaspindala ning teiste takseertunnuste määramiseks vajalike mõõtmiste või loendamistega.

(3) Keskkonnaministeeriumi valitseda olevas riigimetsas jagatakse mets enne eraldiste piiritlemist sihtide, kraavide, teede, jõgede, ojade või teiste joonelementidega eraldatud kvartaliteks. Muude metsade kvartaliteks jagamine ei ole vajalik, kui metsaosade suurus võimaldab eraldiste numbrite järjestusest loogiliselt aru saada.

§ 6. Metsaeraldise moodustamine

(1) Eraldise moodustamine on kohustuslik, kui metsaosad kavandatakse erisuguseid metsa majandamise võtteid või metsaosade vastab käesoleva paragrahvi lõigetes 2, 3 või 4 esitatud tingimustele.

(2) Eraldise moodustamine kuni latiealiste puistute arenguklassi kuuluvatest puistutest (kaasa arvatud) on kohustuslik, kui selle eraldise pindala on vähemalt 0,5 ha ja takseertunnused erinevad naabereraldise takseertunnustest vähemalt ühe takseertunnuse osas järgmises ulatuses:

- 1) arenguklass on erinev, välja arvatud juhul, kui peapuuliigi keskmise kõrguse vahe naabereraldisest on alla 3 meetri;
- 2) peapuuliik on naabereraldisest erinev;
- 3) peapuuliigi päritolu on naabereraldisest erinev.

(3) Keskealisest või vanemast puistust eraldise moodustamine on kohustuslik, kui selle puistu pindala on vähemalt 0,5 ha ja puistu erineb naabereraldisest vähemalt ühe takseertunnuse osas järgmises ulatuses:

- 1) arenguklass on naabereraldise omast erinev, välja arvatud juhul, kui peapuuliigi keskmise vanuse erinevus on alla 10 aasta;
- 2) peapuuliik on naabereraldisest erinev;
- 3) peapuuliigi tekkeviis on naabereraldisest erinev;
- 4) mõne puuliigi esimese rinde koosseisukordaja erineb naabereraldisest vähemalt 20% võrra;
- 5) esimese rinde täius erineb naabereraldisest vähemalt 20% võrra;
- 6) peapuuliigi keskmine kõrgus erineb naabereraldisest rohkem kui 10% ja mitte vähem kui 2 m võrra;
- 7) naabereraldise metsakasvukohatüübid ei asetse ordinatsiooniskeemil kõrvuti. Nõue ei kehti kuni 20 m laiuste üleminekuribade kohta.

(4) Eraldise moodustamine alates 0,2 ha suurusest keskealisest või vanemast puistust on kohustuslik, kui selle puistu arenguklass on muust puistust erinev ja peapuuliigi vanus on naabereraldise peapuuliikide vanusest enam kui 20 aasta võrra erinev.

(5) Eraldised nummerdatakse kvartali või kinnistu piires järjekorras, kusjuures numeratsioon algab eelistatult kvartali või kinnistu loodenurgast ja lõpeb kagunurgas. Kui kinnistu koosneb mitmest maatükist, nummerdatakse eraldised maatükkide kaupa. Tööde tellijaga kooskõlastatult võib säilitada varasema eraldise numeratsiooni, lisades vajaduse korral täiendavaid numbreid.

§ 7. Metsaeraldise kirjeldamine

(1) Tootliku metsamaa eraldise kirjeldamisel on kohustuslikud järgmised takseertunnused:

- 1) kvartali number (kui see on olemas);
- 2) eraldise number;
- 3) eraldise pindala;
- 4) peapuuliik;
- 5) arenguklass;
- 6) tuleohuklass;
- 7) metsakasvukohatüüp;
- 8) kuivenduse tunnus;
- 9) boniteediklass;
- 10) kõrgusindeks (H_{100}).

(2) Puistutes alates noorendike arenguklassist tuleb märkida ka hektaritagavara ja tagavara juurdekasv hektaril.

(3) Vähetootliku metsamaa kirjeldamisel on kohustuslikud järgmised takseertunnused:

- 1) kvartali number (kui see on olemas);
- 2) eraldise number;
- 3) eraldise pindala;
- 4) peapuuliik;
- 5) metsakasvukohatüüp;
- 6) kuivenduse tunnus;
- 7) liitus;
- 8) tuleohuklass.

(4) Vähetootliku metsamaa kirjeldamisel märgitakse koosseisukordaja ja keskmine kõrgus takseerikirjelduses puuliikide kaupa.

(5) Vähetootlik on metsamaa, millel puistu kasvunäitajad on madalamad Va boniteediklassist.

(6) Kasvava metsa takseertunnused rinetes kirjeldatakse puistuelementide viisi.

(7) Takseerikirjelduses märgitakse eraldisel kehtivad metsa majandamise kitsendused. Metsa majandamise kitsenduste aluseks on õigusaktid või planeeringud. Metsa majandamise kitsendused on esitatud lisas 5.

§ 8. Metsaeraldist iseloomustavate takseertunnuste määramine või arvutamine

(1) Arenguklass määratakse vastavalt lisas 3 esitatud kriteeriumitele.

(2) Tuleohuklass määratakse enamuspuliigi alusel vastavalt lisas 4 esitatud tabelile.

(3) Metsakasvukohatüüp määratakse mullaliigi ja taimkatte alusel. Mullaliigi määramiseks kasutatakse sondi või varem koostatud mullakaarti. Puistangualadel määratakse kasvukohatüüp puiste koostise järgi. Metsakasvukohatüüpide nimistu ja kasutatavad lühendid on esitatud lisas 6.

(4) Metsatüüp määratakse metsakasvukohatüübi ja enamuspuliigi alusel. Metsatüübi nimetus koosneb kasvukohatüübi ja puistu tüübi nimetusest.

(5) Kuivenduse tunnus määratakse, kui kuivendus mõjutab mulla veerežiimi ja metsa kasvu. Kuivendamise tunnus (K) on koos metsakasvukohatüübiga esitatud lisas 6.

(6) Boniteediklass määratakse vastavalt enamuspuliigile käesoleva juhendi lisas 7 esitatud boniteerimistabelite järgi. Tabeleid ei rakendata kuni 15-aastastele puistutele. Nendele, samuti lagedatele ja selgusetu aladele määratakse boniteediklass kasvukohatüübi järgi, lähtudes lisas 7 esitatud tabelist.

(7) Kõrgusindeks (H_{100}) meetrites arvutatakse enamuspuliigile. Kõrgusindeksi arvutamise mudel on esitatud lisas 10. Kuni 15-aastastes puistutes määratakse kõrgusindeksiks boniteediklassi kõrguste vahemiku keskväärtus, lähtudes lisas 7 esitatud tabelist.

(8) Eraldise tagavara arvutatakse puistuelementide ja rинete viisi tihumeetrites hektari kohta. Eraldi arvutatakse esimese, teise ja üksikpuude rinde tagavara.

(9) Eraldisel hinnatakse silmamõõduliselt surnud puude ja lamapuidu tagavara tihumeetrites hektari kohta. Surnud puude ja lamapuidu määramine on kohustuslik, kui seda on vähemalt 30 puud ja 10 tihumeetrit hektari kohta.

(10) Eraldisel kirjeldatakse olulised metsakahjustused.

(11) Takseerikirjelduses fikseeritakse eraldisel viimasel 10 aastal tehtud metsamajandustööd, märkides töö liigid ja tööde tegemise aastad (kui need on tuvastatavad).

(12) Eraldisel asuvate objektide kõrge loodusväärtuse tunnused määratakse, kui need on olemas. Kõrge loodusväärtuse tunnused ja klassifikaatorid on esitatud lisas 8.

(13) Liitus määratakse noorendikel (juurdekasvu arvutamiseks), põõsarindel ja vähetootlikul metsamaal võrastikuga kaetud pindala suhtena eraldise pindalasse.

(14) Kui eespool kirjeldatud näitajad ei iseloomusta metsaeraldist piisavalt, lisatakse kirjeldusse eraldise olulised iseärasused. Iseärasuste klassifikaator on esitatud lisas 9.

§ 9. Rinded

(1) Rinnete olemasolu määratakse puistu ehituse järgi. Rinnete loetelu ja kasutatavad lühendid on esitatud lisas 2. Puistus eristatakse:

- 1) esimene rinne ehk puistu põhiringe, millel on puistus suurim kõrgus ning mille täius alates latimetsade arenguklassist on vähemalt 30%. Noorendiku korral peavad olema täidetud lisas 3 esitatud minimaaltingimused. Selgusetu alal kasvavat metsauuendust kirjeldatakse esimese rindena;
- 2) teine rinne, mille keskmine kõrgus on vahemikus 25–75% esimese rinde keskmisest kõrgusest ja on vähemalt 4 m. Teise rinde kirjeldamine on kohustuslik alates täiusest 15%. Noorendikes teist rinnet ei kirjeldata;
- 3) järelkasvu rinne, millest võib loota tulevikupuude kasvu. Järelkasvu rinde keskmine kõrgus on kuni 4 m. Üle 4 m kõrgune rinne võib olla järelkasv, kui selle keskmine kõrgus on alla 25% esimese rinde kõrgusest. Järelkasvu rinnet kirjeldatakse alates latiealisest metsast;
- 4) üksikpuude rinne, mis on madala täiusega (alla 30%) ning koosneb põhiringest kõrgematest ja vanematest puudest. Üksikpuudena kirjeldatakse ka puid, mis oma vanuse või dimensioonide poolest vastavad vähemalt latiealise puistu kriteeriumitele. Üksikpuude rinde kirjeldamine on kohustuslik, kui nende tagavara on vähemalt 10 tihumeetrit hektari kohta ja neid puid on vähemalt 20 hektari kohta.

(2) Mitmevanuselistes puistutes, millel on üks vertikaalselt liitunud võrastik, kirjeldatakse esimest rinnet põlvkondade viisi. Põlvkondi tuleb eristada, kui nende vanuse erinevus on vähemalt 40 aastat. Põlvkonnana ei kirjeldata noorendiku dimensioonidele vastavaid puid.

(3) Vajaduse korral võib kirjeldada põõsarinet, mille hulka loetakse ka alusmets. Põõsarinde kirjeldamisel märgitakse koosseisukordajad, liigid, kõrgus ja liitus.

§ 10. Rinnete viisi arvutatavad ja määratavad takseertunnused

(1) Esimese rinde kõrguseks loetakse rinde enamuspuuliigi kõrgust.

(2) Rinde hektaritagavara arvutatakse puistuelementide hektaritagavarade summana. Puistu esimese ja teise rinde hektaritagavara arvutatakse puistuelemendi kõrguse ning täiuse või rinnaspindala või puude arvu alusel. Üksikpuude rinde hektaritagavara arvutatakse üksikpuude mahu ja arvu alusel. Tagavara arvutamiseks kasutatavad standardtabelid ja matemaatilised mudelid on esitatud lisas 11.

(3) Puistu esimese rinde tagavara juurdekasv arvutatakse summeerides puistuelementide tagavara juurdekasvud. Tagavara juurdekasvu arvutamiseks kasutatavad matemaatilised mudelid ja tingimused on esitatud lisas 12. Juurdekasv esitatakse tihumeetrites hektari kohta aastas.

(4) Puistu esimese ja teise rinde täius arvutatakse alates latimetsade arenguklassist rinnaspindalade summa suhtena rinde koosseisu ja koostispuuliikide kõrguse järgi kaalutud normaalrinnaspindalasse. Juhul kui puistu looduslikud tingimused ei võimalda rinnaspindala määramiseks relaskoopi kasutada, määratakse täius hinnanguliselt. Normaalrinnaspindalade summana kasutatakse lisas 13 esitatud standardtabelite rinnaspindala või selle alusel koostatud mudelit.

(5) Puude arvu hektaril kasutatakse selgusetu ala ja noorendike arenguklassi ning üksikpuude ja järelkasvu rinde kirjeldamiseks. Puude arv hektaril määratakse hinnanguliselt.

(6) Tagavara ja täius arvutatakse iga rinde kohta eraldi metsaelementide viisi, sealjuures täius arvutatakse osatäiuste summana kogu rinde kohta.

§ 11. Puuliigid ja peapuuliik

(1) Puistuelement on puuliigi ühesuguse tekkeviisi ja vanusega põlvkond.

(2) Puuliik määratakse perekonna tasemel, välja arvatud künnapuu, haab, sanglepp ja hall lepp, mis määratakse liigi tasemel. Eestis väga vähe levinud puuliikide korral märgitakse vaid, kas tegemist on okas- või lehtpuuga. Põõsaliike võib kasutada ainult põõsarinde (alusmetsa) kirjeldamisel. Puu- ja põõsaliikide nimistu ja kasutatavad lühendid on esitatud lisas 14.

(3) Peapuuliik on kasvukohatingimusi, puistu koosseisu ja seisundit arvestades majanduslikult kõige enam sobiv esimese rinde puuliik.

(4) Enamuspuuliik on esimese rinde suurima tagavaraga puuliik. Üldjuhul on enamuspuuliik ka peapuuliik, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 nimetatud juhtudel.

(5) Kui latiealises puistus on enamuspuuliigiks puuliik, mis ei ole selle kasvukoha eelistatud puuliik või kui enamuspuuliik ei sobi peapuuliigiks oma seisundi tõttu, määratakse peapuuliigiks selleks sobivam puuliik, kui selle tagavara on vähemalt 40% puistu esimese rinde tagavarast. Kasvukohatüüpides eelistatud puuliigid on loetletud lisas 15.

(6) Selgusetu aladel ja noorendikes määratakse peapuuliigiks sellele kasvukohale sobivaim puuliik, eeldusel, et tema võimalik osakaal puistu keskealiste puistute arenguklassi jõudmisel on vähemalt 50% selle esimese rinde tagavarast. Kui sobivaima puuliigi arvukus on eelneva tingimuse täitmiseks liiga väike, määratakse

peapuuliigiks mõni muu piisava arvukusega sellele kasvukohale sobiv puuliik. Lagedatel aladel määratakse peapuuliigiks puuliik, millele on suunatud eraldise edasine majandamine.

(7) Kui suurimat tagavara omavad võrdselt okas- ja lehtpuuliik, määratakse enamuspuuliik järgmiselt:

- 1) okaspuuliik, kui okaspuude osakaal esimese rinde tagavarast on üle 50%;
- 2) lehtpuuliik, kui lehtpuude osakaal esimese rinde tagavarast on üle 50%;
- 3) kasvukohatingimustele sobivaim või majanduslikult väärtuslikum puuliik, kui okas- ja lehtpuude tagavara on võrdne.

(8) Kui okaspuuenamusega puistutes on esimeses rindes kaks või enam võrdse osakaaluga okaspuuliiki või kui lehtpuuenamusega puistutes on esimeses rindes kaks või enam võrdse osakaaluga lehtpuuliiki, tuleb enamuspuuliigina eelistada kasvukohatingimustele sobivaimat või väärtuslikumat puuliiki.

§ 12. Puistuelementide viisi määratavad takseertunnused

(1) Iga puistuelemendi kohta märgitakse lisaks puuliigile koosseisukordaja, päritolu, keskmine vanus, keskmine kõrgus, keskmine rinnasdiameeter ja olemasolu korral metsakahjustused.

(2) Puistuelemendi koosseisukordaja määratakse puistuelemendi tagavara suhtena rinde üldisesse tagavarasse. Selgusetalade ja noorendike esimese rinde kirjeldamisel ning järelkasvu rindel määratakse koosseisukordajad puude arvu omavahelise suhtena. Vähetootlikul metsamaal ja põõsarindel määratakse koosseisukordajad liituse osatähtsuse näitajana. Koosseisukordajad määratakse protsentides.

(3) Päritolu järgi eristatakse loodusliku tekkega ja kultiveeritud puistuelemente. Loodusliku tekkega puistuelemendid võib liigitada tekkeviisi alusel seemne- ja võrsetekkelisteks. Kultiveeritud puuliigid võib liigitada kultiveerimise viisi alusel külvi- ja istutuskuultuurideks.

(4) Puistuelemendi keskmine vanus määratakse aastaringide või männaste loendamise, eelmise inventeerimise vanuseandmete või eksperdi hinnangu alusel. Kultiveeritud puistuelementide vanus määratakse kultiveerimise aasta järgi.

(5) Puistuelemendi keskmine kõrgus määratakse meetrites, mõõtes puistuelemendi keskmiste mudelpuude kõrgusi. Keskmine mudelpuu on normaalne puu, mille rinnasdiameeter vastab puistuelemendi puude keskmisele rinnasdiameetrile.

(6) Puistuelemendi keskmine rinnasdiameeter määratakse sentimeetrites, mõõtes iga puistuelemendi keskmiste mudelpuude rinnasdiameetreid.

(7) Metsakahjustuse iseloomustamiseks märgitakse kahjustatud puistuelement, kahjustuse põhjus, kahjustatud puude osakaal protsentides ja kahjustuse aste. Kahjustuste loetelu ja kahjustuse astme määramise alused on esitatud lisas 16.

(8) Alates latimetsadest on esimeses rindes kohustuslik kirjeldada puistuelemente, mis moodustavad vähemalt 15% esimese rinde tagavarast.

§ 13. Puistuelementide takseertunnuste määramise täpsusele esitatavad nõuded

(1) Ülepinnalise takseerimise korral ei tohi enamuspuuliigil ja peapuuliigil, mille tagavara moodustab vähemalt 20% esimese rinde tagavarast, kõrguse, rinnasdiameetri ja vanuse määramise viga olla suurem kui:

- 1) kuni 20 m kõrguse määramisel 2 m, üle 20 m kõrguse määramisel 10%;
- 2) kuni 20 cm-se rinnasdiameetri määramisel 2 cm, üle 20 cm-se rinnasdiameetri määramisel 10%;
- 3) vanuse määramisel kuni 40-aastastes puistutes 5 aastat, 41- kuni 100-aastastes puistutes 10 aastat ja üle 100-aastastes puistutes 15% vanusest.

(2) Ülepinnalise takseerimise korral ei tohi puistuelementidel, mille tagavara moodustab vähemalt 20% esimese rinde tagavarast koosseisukordaja määramise viga olla suurem kui:

- 1) alates latimetsadest 15%;
- 2) noorendikes ja selgusetaladel 25%.

(3) Alates latimetsade arenguklassist ei tohi ülepinnalise takseerimise korral rinde rinnaspindala määramise viga olla suurem kui:

- 1) kuni 20 m²/ha rinnaspindala määramisel 3 m²/ha, üle selle 15%.

(4) Esimese rinde tagavara viga ei tohi ületada keskealistes ja vanemates puistutes 20% ning latimetsades 30%.

(5) Kõrguse, rinnasdiameetri, vanuse ja rinnaspindala määramise süstemaatiline viga ei tohi olla suurem kui 10% ja tagavara arvutamise süstemaatiline viga mitte suurem kui 10%.

(6) Juhul kui takseertunnuste määramise täpsuse osas on tekkinud vaidlus, tehakse mõõdistamine, mille tulemus võetakse vaidluse lahendamisel aluseks. Mõõdistamine peab olema sellise täpsusega, et takseertunnuste määramise viga ei ole suurem kui 50% käesoleva paragrahvi lõikes 1–4 sätestatud lubatud vea piirist.

§ 14. Metsa kasutamise võtete kavandamise alused

(1) Metsa kasutamise võtete kavandamisel lähtutakse eraldise seisundist ja metsa majandamise kitsendustest.

(2) Vastavalt metsa majandamise eesmärgile kavandatakse metsa uuendamise ja kasvatamise võtted, metsakaitse soovitused ja elustiku mitmekesisuse säilitamise abinõud.

§ 15. Metsa uuendamine

(1) Metsa uuendamiseks kavandatakse «Metsaseaduse» § 24 lõikes 2 loetletud võtteid.

(2) Puuseemnete külvamise või puude istutamise kavandamisel märgitakse külvi- või istutuskohtade arv ja kultiveeritavad puuliigid.

§ 16. Uuendusraied

(1) Lageraie sihtus kavandatakse üldjuhul vastu valitsevaid tuuli idast läände või põhjast lõunasse.

(2) Lageraielangid kavandatakse vahetu liitumisega. Kahte või enamat algraiet võib kasutada suurepinnaliste küpsete metsaosade esinemisel.

(3) Turberaied kavandatakse lähtuvalt metsa majandamise eeskirja või teistest metsa majandamist reguleerivate õigusaktide nõuetest.

(4) Uuendusraie kavandamisel märgitakse raie liik ja puistuelementide kaupa tagavara väljaraie protsent.

§ 17. Metsa kasvatamine

(1) Metsa kasvatamiseks kavandatakse järgmised võtted:

- 1) valgustusraie;
- 2) harvendusraie;
- 3) sanitaarraie;
- 4) valikraie;
- 5) laasimine;
- 6) veerežiimi reguleerimine.

(2) Valgustusraiet kavandatakse lagedatel aladel, selguseta aladel ja kuni 8 cm-se (kaasa arvatud) keskmise rinnasdiameetriga puistutes.

(3) Harvendusraietel raiutava puidukoguse (väljaraie protsendi) kavandamisel arvestatakse ka kokkuveoteedelt raiutavat tagavara.

(4) Harvendusraiet ei kavandata:

- 1) väljaraiega alla 5% puistu tagavarast;
- 2) küpsetes puistutes.

(5) Harvendusraiel märgitakse puistuelementide kaupa väljaraie protsent. Maksimaalne kavandatav väljaraie puistu esimesest rindest koos kokkuveoteedelt raiutud puiduga on 40% rinde raie-eelsest tagavarast. Harvendusraiet võib kavandada 6 cm või suurema rinnasdiameetriga puistutes.

(6) Metsamajandamiskava 10-aastaseks kehtivusperioodiks ei ole soovitatav kavandada eraldise kohta rohkem kui kaks harvendusraiet.

(7) Valikraie kavandatakse hoiu- või kaitseala ja kaitsealuse liigi kaitsekorralduskava, püsielupaigas kaitsekorra ning kaitsealuse liigi elu- või kasvukohas tegevuskava alusel või metsa majandamise eeskirjas sätestatud tingimustel. Valikraiel märgitakse puistuelementide kaupa väljaraie protsent.

(8) Raie kavandamisel määratakse kas raiejärjekord või raieaasta. Raiejärjekord määratakse vastavalt otstarbekusele kas kiire, esimene (1–5 a jooksul) või teine (6–10 a jooksul).

(9) Metsa majandamise võtete kavandamisel kasutatavad klassifikaatorid on esitatud lisas 17.

5. peatükk

METSA RAIEMAHU ARVUTAMISE METOODIKA

§ 18. Raiemaht

(1) Metsa raiemahu määramisel lähtutakse õigusaktidest, arvestuslangist, tagavara juurdekasvust, ökonoomsuse kriteeriumitest ning metsaomaniku ettepanekutest.

(2) Kasvava metsa raiemaht on uuendus-, harvendus-, sanitaar- ja valikraiele määratud puistu pindala hektarites ja raietele kavandatud puude tagavara tihumeetrites.

§ 19. Arvestuslank

(1) Riigimetsas on alates 1000 ha suurusest metsakorraldusobjektist aastaks uuendusraie pindala määramise alus arvestuslank, mis arvutatakse majandamisüksuste kaupa.

(2) Arvestuslanki leidmiseks arvutatakse lisas 18 esitatud valemite järgi peapuuliikide kaupa kõvalehtpuupuistute, männikute, kuusikute, kaasikute, haavikute ja sanglepikute ning kõikide puuliikide summaarne küpsuslank, I vanuslank, II vanuslank, ühtlase kasutuse lank ning integraallank. Langid arvutatakse kitsendusteta majandatava metsa ja kitsendustega metsa kohta, kus on lubatud uuendusraie.

(3) Ühtlase kasutuse lank ehk normaallank arvutatakse jagades puuliigi kõigi puistute pindala keskmise lageraie lubava vanusega, millele on lisatud 5 aastat.

(4) Küpsuslank arvutatakse jagades kõigi küpsete puistute, mille vanus on võrdne uuendusraie vanusega või sellest suurem, pindala kümnega.

(5) I vanuslank arvutatakse jagades küpsete ja valmivate puistute, mis saavad raieküpseks 10 aasta pärast, pindala kahekümnega.

(6) II vanuslank arvutatakse jagades küpsete puistute ja lähima 20 aasta jooksul küpsuse saavutavate puistute pindala kolmekümnega.

(7) Integraallank arvutatakse summeerides puistu vanuse ja raieküpsusvanuse suhtega kaalutud puistute pindalad.

(8) Arvestuslank määratakse eksperdi hinnangu alusel peapuuliikide kaupa, kusjuures summaarne arvestuslank ei tohi ületada suurimat arvatud lanki. Peapuuliikide kaupa ei tohi uuendusraie pindala olla aastast suurem selle puuliigi arvatud maksimaalsest langist, välja arvatud juhul, kui kavandatud uuendusraie pindala on majandamise kitsendustega metsas 3,0 ha või alla selle ning kitsendusteta metsas 5,0 ha või alla selle. Turberaie pindala osakaalu aluseks arvestuslanki määramisel on kavandatud raiejärkude arv.

(9) Riigimetsa majandamiskavas on soovitav märkida uuendusraiate pindala raieaastate ja peapuuliikide kaupa, lähtudes mõlemal juhul ühtlase kasutuse põhimõttest.

6. peatükk METSAMAJANDAMISKAVA KOOSTAMISE KOHTA ESITATAVAD NÕUDED

§ 20. Metsamajandamiskava koostamise põhialused

(1) Metsamajandamiskava koostatakse kehtivate inventeerimisandmete alusel.

(2) Metsamajandamiskava koostatakse:

1) eraomanduses oleva metsa jaoks kinnisasjade kaupa, ühe omaniku kinnisasjadest koosnevate majandamisüksuste kaupa või kinnisasjade omanike ühise taotluse alusel kinnisasjadest koosnevate majandamisüksuste kaupa;

2) riigimetsa jaoks metskondade või muude majandamisüksuste kaupa.

(3) Metsaomanikul on õigus osa võtta metsamajandamiskava koostamisest.

(4) Metsamajandamiskava antakse tellijale üle paberil või infotehnoloogilise andmekoguna.

(5) Metsamajandamiskavas sisalduva teabe õigsuse eest vastutab metsamajandamiskava koostanud metsakorraldustööde tegevusluba omav isik.

§ 21. Metsamajandamiskava koostisosad

(1) Metsamajandamiskava peab sisaldama vähemalt järgmist:

- 1) tiitelleht;
- 2) metsamaa plaan, puistuplaan, kavandatud metsamajandustööde plaan;
- 3) metsa takseerikirjeldus;
- 4) metsa iseloomustavad koondtabelid;
- 5) uuendus-, valik- ja hooldusraiate ning metsa uuendamisevõtete nimekirjad;
- 6) metsauuendustööde, hooldus- ja uuendusraiate mahte iseloomustavad tabelid.

(2) Kui metsamajandamiskava koostatakse vähem kui viie metsaeraldise alusel, ei ole lõike 1 punktid 4, 5 ja 6 kohustuslikud.

(3) Metsamajandamiskava võib lisaks eelkirjeldatule sisaldada ka täiendavat teavet, kui see aitab paremini esile tuua kava sisu ja soodustab metsa kui ökosüsteemi kaitset ja säästvat majandamist.

§ 22. Tiitelleht

Metsamajandamiskava tiitellehel peab olema kirjas maakonna-, valla-, ja kinnistu nimi, katastritunnus, omaniku nimi, üld- ja metsamaa pindala, kasvava metsa tagavara, tagavara juurdekasv, kasvava metsa soovitud raieaeg, metsakorraldaja nimi, välitööde kuupäev kava koostamise kuupäev, märke metsamajandamiskavas esitatud inventeerimisandmete kehtivusaja kohta ja metsakorraldusettevõtte nimi.

§ 23. Metsaplaanid

(1) Metsamaa plaani alusena kasutatakse Eesti põhikaarti. Kui ühe metsakorraldusobjekti metsakaart on mitmel lehel, märgitakse metsakaardile lehtede arv ja kaardilehe number.

(2) Plaani väljatrukil peab olema järgmine teave: kinnistu nimetus, katastritunnus, kvartalite piirid ja numbrid (kui need on olemas), eraldiste piirid ja numbrid, metsa majandamise kitsenduste piirid, kaardi mõõtkava, kaardistamisel kasutatud leppemärkide (v.a põhikaardi leppemärkide) legend, kaardistamise aasta, metsakorraldusettevõtte nimi ning kooskõlastatult tööde tellijaga muu informatsioon.

(3) Metsamaa plaani alusel koostatakse puistuplaan ja (kui töid on kavandatud) kavandatud metsamajandustööde plaan. Metsade kaardistamisel kasutatavad täiendavad leppemärgid on esitatud lisas 1. Kui metsamajandamiskava koostatakse vähem kui viie metsaeraldise alusel, ei ole puistuplaan ja kavandatud metsamajandustööde plaan kohustuslikud.

(4) Kui kavandatud lageraielankide piirid ei lange kokku eraldiste piiridega, on soovitatav kanda metsamajandustööde plaanile ka lageraielankide piirid.

§ 24. Takseerikirjeldus

(1) Metsa takseerikirjelduses märgitakse vähemalt kõik käesoleva määruse §-des 7–12 kirjeldatud takseertunnused.

(2) Metsa majandamise võtete kavandamisel märgitakse vähemalt kõik käesoleva määruse §-des 15–17 kirjeldatud nõuded.

§ 25. Koondtabelid ja metsa majandamise võtete nimekirjad

(1) Metsa iseloomustavad koondtabelid kirjeldavad olulisemate takseertunnuste nagu hektaritagavara, juurdekasv, vanus, boniteet ja täius keskmisi väärtusi ning metsamaa jagunemist peapuuliikide, kasvukohatüüpide, boniteediklasside, 10-aastaste vanuseklasside ning arenguklasside kaupa.

(2) Uuendusraiate nimekirjas märgitakse vähemalt eraldise (riigimetsas ka kvartali) number, raieviis, enamuspuuliik, raie järjekord või raieaasta, raie pindala ja raiutav tagavara puuliikide kaupa ning raiete pindala soovitatav suurus raieliikide kaupa.

(3) Hooldusraiate nimekirjas märgitakse vähemalt eraldise (riigimetsas ka kvartali) number, raieliik, raie järjekord, raie pindala ja raiele kavandatud tagavara puuliikide kaupa (v.a valgustusraie) ning soovitatav harvendusraiate pindala suurus.

(4) Metsa uuendamisevõtete nimekirjas märgitakse vähemalt eraldise (riigimetsas ka kvartali) number, pindala, kasvukohatüüp, uuendatav puuliik, uuendamise või hooldamise vajadus ning metsakultiveerimise korral ka ja külvi- või istutuskohtade arv.

7. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 26. Rakendussätted

(1) Käesolev määrus jõustub üldises korras.

(2) Keskkonnaministri 14. detsembri 2006. a määrus nr 77 «Metsa korraldamise juhend» (RTL 2006, 91, 1684) tunnistatakse kehtetuks.

Määruse lisad on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 4 lõige 2 ja riigisekretäri 19.01.2009. a resolutsioon nr 17-1/09-00318.

Jaanus TAMKIVI
Minister

Rita ANNUS
Kantsler

[Lisad](#)